DISSERTATIO JURIDICA
DE
TRANSMISSIONE FRUCTUUM FEUDALIUM IN HEREDES ALLODIALES,

QUAM
CONSENSU MAGNIFICI JCTORUM ORDINIS
SUB PRÆSIDIO

D. JOH. WOLFGANGI TRIER,
HERALDICÆ P. P.

AUTOR

CAROLUS AUGUSTUS REX
EQUES MISNICUS

IN AUDITORIO JCTORUM
D. III AUGUSTI M D CC XIX.
PUBLICO EXAMINI EXPONIT.

LIPSIÆ,
RECUSA M D CC XLVII.

ILLUSTRISSIMIS
ATQUE EXCELLENTISSIMIS
DOMINIS
AUGUSTISSIMI REGIS
POLONIARUM ET ELECTORIS
SAXONIÆ
IN
SUMMO SANCTIORI SENATU
MINISTRIS STATUS,
HEROIBUS TOGA SAGOQUE MAGNIS ATQUE INCLUTIS,
DOMINIS SUIS GRATIOSISSIMIS
DISSERTATIONEM HANC
ANIMO DEVOTISSIMO AC DEMISSISSIMO
CONSECRAT

AUTOR.

ILLUSTRISSIMI ATQUE EXCEL-
LENTISSIMI DOMINI,

DOMINI GRATIOSISSIMI,

Quod terræ Saxonicæ inter reliquas Germaniæ provincias potentia, multitudine incolarum, flore commerciorum, cultu ſcientiarum, aliisque felicitatis generibus caput extulerint, earum rerum omnium præcipua cauſſa ac fons eſt, quod ſapientiſſimi Principes harum regionum ſemper perelegerint viros ſui

ſimi-

similes, hoc est, sapientiæ ac justitiæ laude florentes, quos gubernaculis status publici admoverent, & quorum cura ac ministerio in consiliis capiendis uterentur. Superavit vero hac in re Augustissimus Rex noster omnes majores suos, ostenditque orbi, quantum Regiis virtutibus emineat, & quam recte ac sapienter, qui quibus negotiis aptissimi dignissimique sint, dignoscere & dijudicare possit: quando ILLUSTRISSIMAS EXCELLENTIAS VESTRAS arcanorum suorum participes fecit. Eisque partem curarum suarum, quibus pro tot gentium salute distinetur, imponens, voluit, ut in summo Senatu Saxoniæ primarii publicæ rei custodes essent, & sub Regiæ Majestatis auspiciis fata populorum, qui sceptrum Saxonicum venerantur, dispensarent. Spectavit Rex Serenissimus in ILLUSTRISSIMIS EXCELLENTIIS VESTRIS eminentissimas virtutes, prudentiam usu diuturno maximarum rerum & bello & pace gestarum confirmatam, fidem incorruptam, amorem in populos, animum justi & æqui sine personarum studio tenacissimum. Et judicium hoc Regium ipse successus comprobavit. Priscis enim temporibus nostra multo illustriora sunt, gloria domus Regiæ ad summum fastigium est perducta, viget justitia,

com-

commercia glifcunt, & quæ funt alia, quibus & Principis & civium Principi fubjectorum falus continetur. Inprimis etiam fub imperio Sereniffimi Regis & Electoris hodierni, curis & confiliis ILLUSTRISSIMARUM VESTRARUM EXCELLENTIARUM, ingens incrementum ceperunt omnis generis optimæ fcientiæ, & depofito veteri fitu & fqualore, magis in dies enituerunt: cujus rei inter alia luculentum teftimonium præbent florentiffimæ Academiæ Saxonicæ, Lipfia & Vitemberga. In his ego per aliquot annos ftudiis operam dedi, jamque inde difceffurus exercitatione hac juris feudalis fpecimen quoddam publicum edere volui, quod ILLUSTRISSIMIS EXCELLENTIIS VESTRIS demisfiffima mente offerre & confecrare audeo. Confido, fore, ut ea, qua omnes Sibi devinciunt, benignitate & clementia fufcipiant has ftudiorum meorum primitias, incultas quidem illas, & Illuftriffimis Veftris nominibus minime dignas, fed teftes tamen forte futuras, tempus, quod in Academiis confumfi, non prorfus inutiliter a me collocatum effe. Oro fupremum Numen, velit ILLUSTRISSIMAS EXCELLENTIAS VESTRAS omni profperitatis ac benedictionis genere lar-

gifsi-

gissime beare, ut cum Rex Serenissimus consiliis Earum sapientissimis & fidissimis quam diutissime gaudere, tum universa Patria curis ipsarum secura esse ac florere possit.

ILLUSTRISSIMARUM EXCELLENTIARUM VESTRARUM

Lipsiæ, d. I Augusti
M DCC XIX.

cultor devotissimus,

CAROLUS AUGUSTUS REX.

CONSPECTUS DISSERTATIONIS.

I.

OBertus de Orto feudum dicit esse beneficium, quod ita datur, ut proprietas quidem rei penes dantem remaneat, usustructus vero ad accipientem ejusque heredes pertineat, ad hoc ut fideliter do-

mino serviat. 2. *f.* 23. *in f.* Hæc descriptio a reliquis juris feudalis consultis retenta est, qui omnes genus definiti, uti in scholis Philosophorum loquuntur, in dominio utili, seu qui hoc loco idem significat, in usufructu constituunt, differentiam specificam in fide. Cum vero omnis, quæ a ratione suscipitur institutio, debeat a definitione proficisci, ut constet, quæ sit propria natura ejus rei, de qua disceptandum sit, utque errores ex incertis ac vagis animi sensis oriundi evitentur: necesse est, ut inquiratur ante, an definitio Oberti cum eo, quod definitur, consentanea sit, & quibus fundamentis nitatur. Manifestum autem esse puto, definitionem illam multo latius patere, quam feudum. Quamvis enim certissimum sit, feudum omne sub lege fidei concedi, hac tamen sola illud ab aliis bonorum generibus neutiquam distinguitur: quia nec bona immobilia, nec jura universitatis aut civitatis fere cuiquam conferuntur, nisi ad fidem & obsequium, sub quo etiam comprehenduntur servitia militaria, Wachen und Aufgebot, se adstringat. Neque aliud definitionis illius fundamentum videtur, quam erronea origo nominis, quod compilatores juris Longobardici feudum a *fide* dictum opinarentur. Dictum potius est a Germanico *fede* & *ode*, quorum illo bellum, hoc bonum significatur, ut *fedeode* seu *feode* sit bonum bellicum militibus loco stipendii concessum:

ſum: unde in antiquis diplomatibus *feodum* ſcribitur, qui ſcribendi modus adhuc hodie in lingua Gallica ſervatur. Meliorem & cum rei ipſi tum origini nominis accommodatiorem definitionem habebimus, ſi eam ex 2. *f.* 48. repetamus. Dicitur ibi, feudum hereditarium, licet propriam feudi naturam non habeat, cenſeri tamen jure feudi: additurque, quid ſit illud jus feudi, ut nempe feudum hereditarium ex his cauſſis amittatur, ex quibus & verum feudum. Eſt igitur feudum res jure utilis dominii conceſſa, quæ ex cauſſis quibusdam, publica lege feudali expreſſis, amittitur, ex quibus alia bona amitti non ſolent. Allodium optime verbis non ajentibus, ſed negantibus deſcribitur, ut ſit omne patrimonium, quod feudum non eſt. Dicitur ab *adel,* quod antiquum, avitum & hereditarium denotat, & *ode*, contracta prima ſyllaba extruſoque *de*, uti in *feode*. Quid ſit heres feudalis, quid allodialis in promptu eſt: ille nimirum ſuccedit in feudo, hic in allodio. Fructuum nomine in hac diſſertatione intelliguntur omnes utilitates, quas dominus utilis ſeu vaſallus aut ex diſpoſitione juris feudalis aut ex conventione cum ſeniore inita percipit.

II.

Propoſitum mihi eſt, inquirere, quousque vaſallo fructus feudi in heredes allodiales trans-

mittere liceat. In qua disceptatione tria genera fructuum discerni oportet, nempe primum eos, quos ipse vasallus aut percepit aut, durante dominio suo utili, percepturus est, deinde qui mox ab illius obitu nascuntur, denique qui insequentibus temporibus sunt nascituri. Quid in postremo genere juris sit, valde dubium est & controversum, ac propterea operosius hac exercitatione investigandum. Circa medium genus itidem quæstiones nonnullæ ancipites obveniunt, sed quæ tamen minus difficulter explicari possint. De primo autem genere res est explorata & extra dissensum posita, fructus, dum percipiuntur, naturam feudalem omnem exuere, atque allodiales fieri, valere etiam dispositionem vasalli de his, quos in posterum percepturus est, si vita ejus & dominium utile ad illud usque tempus duret, in quod disposuit. *BERLICH P.* 2. *Concl.* 31. *n.* 33. *BERG. Elect. discept. for. t.* 46. *observ.* 5. Quare eos sine consensu senioris & agnatorum vel simultanee investitorum oppignorare, in dotem & in solutum dare, permutare, vendere, ultimaque voluntate, in quemcunque placuerit, tanquam verum allodium transferre, vasallis omni jure feudali permittitur. Et quamvis in fructibus ultimi anni ob favorem agriculturæ successori feudali jus protimeseos locis nonnullis tribuatur: *BERLICH. P.* 3. *Conclus.* 45. *n.* 4. hoc tamen natu-

ram

ram eorum allodialem minime infringit. Ceterum ea, quæ dixi, de feudis non regalibus capienda sunt: regalium vero feudorum fructus ad heredes allodiales non transeunt, quia defunctus eos non ex caussa privata, sed jure superioritatis territorialis percepit. *SCHILTER. Exerc. ad ff. 4. coroll. 9.*

IIII.

Morte jus vasalli in feudum exspirat & in successores feudales transmittitur. Constitutum tamen est, ut certa pars fructuum primi anni post obitum vasalli ad heredes allodiales transiret, idque æquissima ratione. Nam quia fructus plerique non quotidie, sed interjectis certis mensibus aut annis, percipiuntur, maxime durum foret, heredes allodiales non esse participes emolumentorum illius temporis, quod, vasallo vivente, nondum quidem cesserat, sed tamen cucurrerat, & defunctum adeo non sibi & heredibus laborem ac sumtus impendisse, sed alium in plenam messem agrorum mitti, quos alius conseverat: quamvis jure Romano in usufructu id non attentum esse videamus. §. 36. *J. de R. D.* Simplicissimum vero & naturali æquitati maxime consentaneum futurum erat, fructus pendentes omnes eorumque impensas pro rata temporis inter defuncti heredes & vasallos successores dividi: *HARTM. PIST. l. 1. quæst. 24. n. 42. TITII* Lehn-Recht *c. 26.*

c. 26. §. 82. quod ipsum etiam jure Romano nonnullis casibus observatur. *L.* 7. §. 2. *ff. soluto matrim.* Atque ita in caussis feudalibus etiam per terras Imperii sæpius judicatum esse, testatur *WESENBECIUS Comment. add. t. ff. in f. BEUST. Tract. connub. part.* 3. *c.* 11. *sub f.* Sed jura Longobardica & Germanica pleraque a naturali illa æquitate divortium facientia effecerunt, ut argumentum hoc totum multis spinosis quæstionibus, quibus & schola & forum laborat, oppleretur: uti fere semper evenit, ubi, nulla necessitate cogente, a simplici ad id, quod multiplex est, deflectitur, & nimium distinguendo res minus distincta & aptior confusioni redditur. Jamque igitur notanda est divisio fructuum in naturales, industriales & civiles, non exiguis illa quidem difficultatibus impedita, quia, speciebus obvenientibus, non semper proclive est judicatu, ad quodnam ex tribus illis generibus quælibet sit referenda: inprimis cum fructus nonnulli in una provincia sponte, in alia vix multo labore proveniant, & quia sæpe fructus naturales atque industriales in eodem solo conjuncti sunt, uti exemplo fructuum, qui in hortis nascuntur, apparet. Inspiciendum etiam est & distinguendum, quid jura provincialia Germanica, ex quibus ego Saxonici potissimum rationem habebo, quidque jura Longobardica de hac re constituerint.

IV. Fru-

IV.

Fructus naturales, quos ipsa natura, accedente aut nulla opera humana aut ita levi, ut a Prætore curanda non sit, ex rebus nostris producit, ut sunt poma, cerasa, gramen, si nondum sint a solo separati, jure Saxon. Electorali cum ipso prædio, cujus pars esse videntur, *L.* 44. *ff. de rei vind.* ad successorem feudalem pertinent. *P.* 2. *Const. El.*32. *ibique CARPZOV. Def.*23. *sq.a.* Land-R. *l.* 2. *art.* 58. Extra Electoratum tamen in Saxonia Communi fructus omnes hortorum, etiam pomariorum, adhuc pendentes heredibus allodialibus cedere, si vasallus diem Urbani, qui est vigesimus quintus Maji, vivendo attigerit, *a.* Land-R. *d. art.* 58. docent *COLER. de Proc. exec. P.* 2. *c.* 3. *n.* 310. *BERLICH. P.* 3. *Conclus.* 45. *n.* 17. De piscibus, non qui custodiæ caussa in piscina asservantur, hos enim allodiales esse nemo dubitaverit, sed qui ideo stagnis immissi sunt, ut ibi crescerent & genus propagarent, recepta hodie in foro Saxonico est opinio, si tempus mortis vasalli propinquius fuerit tempori piscationis, quam immissionis piscium in stagnum, relinquendos eos esse heredibus allodialibus, alias successoribus feudalibus. *CARPZ. P.* 3. *C.* 32. *D.* 26. Sed non desunt quæpiam, quæ contra opinionem hanc moveri possint. Nam autoritate legum destituitur, quæ potius in Saxonia fructus pen-

den-

dentes naturales, ad quos pisces illi omnino referendi sunt, vasallo vel domino succedenti tribui volunt. *d. C. El.* 32. Deinde durum videtur, quod ita successor interdum usu stagni fere per octodecim menses, singulis enim trienniis piscatio ad certum diem non est adstricta, adeoque aliquando constare non potest, utrum ab ea obitus vasalli propius an remotius absit, litigiis multis ac tricis fenestra aperitur. Tales vero sententiæ minime omnium sequendæ sunt, inprimis si sint exceptiones a lege generali constitutæ, ut in hac nostra specie, nam lex generalis in dubio omnia complectitur: *L.* 51. *in f. ff. de adm. tut.* & hic finis est omnium legum civilium, ut lites partium juxta ac arbitria judicum præcidantur, illasque, si claræ sint, nullo modo negligi oportet, licet æquitas aut vera aut cerebrina aliud omne svadeat. Quamobrem olim, non attento discrimine temporis, Facultas Juridica Lipsiensis pisces successori feudali, *HARTM. PIST. l.* 1. *qu.* 24. *n.* 66. Scabinatus vero heredibus addixit: in quam posteriorem sententiam suo etiam tempore pronuntiatum esse, refert *COLER. Decis.* 286. *n.* 150. Pro rata temporis pisces dividendos esse censuit *SCHRADER. de feud. part.* 2. *part.* 9. *sect.* 3. *n.* 71. *sqq.* quæ sententia æquissima est, licet impugnetur ab *HARTM. PIST. d. quæst.* 24. *n.* 82. *sqq.* Jus Longobardicum

cum de fructibus omnibus tam naturalibus quam ceteris ita disponit: *Si Vasallus decedat sine herede masculo, & contingat feudum ad dominum reverti, sic distinguitur: quod si ante Martium, omnes fructus illius anni ex feudo provenientes ad dominum pertinebunt. Si vero post Calendas Martii usque ad Augustum, omnes fructus, qui interim percipiuntur, ad heredes Vasalli pertineant. Si vero post Augustum, omnes fructus anni percipiet dominus.* 2. *f.* 28. §. *penult.* Est hic unicus textus juris Longobardici, ubi de fructibus feudi, si de iis post mortem vasalli inter heredes feudales & allodiales lis oriatur, agitur: sed ita est obscurus, ut magna sit de sensu ejus disceptatio. Nolo jam aliorum opiniones operose recensere, quas videre licet apud *GOTHOFRED. & BITSCH. ad d. §. penult. HARTM. PIST. d. quæst.* 24. *BERLICH. de conclus.* 43. Receptior sententia est, si vasallus moriatur Calendis Martii vel postea usque ad finem Augusti, fructus, qui usque ad hunc terminum proveniunt, deberi heredibus allodialibus, si vero Calendis Septembris vel insequenti tempore usque ad finem Februarii decedat, omnes fructus pendentes illius anni, qui secundum veterem computationem Februario exeunte finitur, successoribus feudalibus deberi. Hæc constitutio ad clima moresque Germaniæ commode applicari non

 potest,

poteſt, neque proportionem juris ſervat, cum labor agriculturæ ſub finem Februarii magna ex parte jam peractus ſit, & vaſallus paucis diebus ante vindemiam vel diem Martini, quo plerisque locis maxima pars cenſuum ſolvi ſolet, Land-R. *l.* 2. *art.* 58. mortuus uvas & cenſus ad heredes allodiales non transmittat: id quod inprimis in feudis, quorum præcipui reditus ex vineis colliguntur, eo durius videtur, quo majorem operam vitium cultura expoſcit. Quas ob cauſſas conſtitutionem hanc abſurdam vocat *WESENBEC. ad Schneidew.* §. 36. *J. de R. D. litt. b.* non ſatis æquam rationabilem *HARTM. PIST. d. quæſt.* 24. *n.* 42. & 44.

V.

Fructuum induſtrialium, qui ex rebus noſtris non niſi accedente opera humana a natura producuntur, jure Longobardico, uti jam dixi, eadem eſt ratio, quæ naturalium: quia diſpoſitio *d.* 2. *f.* 28. generalis eſt & de omnibus fructibus loquitur. Atque hoc jus commune circa fructus induſtriales in dubio etiam apud Saxones obſervatur. Itaque ſi vaſallus poſt Calendas Martias vita exceſſerit, heredes allodiales lac, lanam, emolumenta ex juribus braxandi, venandi, lapides fodiendi, & quæ ſunt ſimilia, lucrantur. Et hoc lucro non ſolum usque ad finem Auguſti, ſed usque ad finem De-

Decembris seu totius anni potiuntur: *BERLICH. P. 3. Conclus. 43. n. 67. CARPZ. P. 3. Const. 32. D. 9.* quæ res, nescio, quo ex errore originem trahat, cum observantia hæc manifesto adversetur dispositioni expressæ juris Longobardici, *d. 2. f. 28. ibi: interim*, cumque Longobardi non incoeperint annum a Calendis Januariis, sed a Calendis Martiis: quod inter populos Christianos illis seculis moris fuisse, ex scriptoribus Chronologis constat, & adhuc hodie moris est in Britannia. Multi etiam interpretes ex ipsis verbis textus nostri observarunt, annum ibi non computari a Calendis Januariis: quamvis nonnulli a Calendis Septembribus computent. *BERLICH. l. c. n. 28.* De fructibus vero agrorum & vinearum Jure Saxonico aliud est constitutum. Nam fructus agrorum, si semen, vivente vasallo, rastro subactum fuerit, allodio cedunt. Land-R. *l. 2. art. 58. P. 3. Const. El. 32.* Idem jure Electorali dicendum de illis fructibus hortensibus, qui culturam requirunt, ut sunt rapæ, pastinacæ, lactucæ, legumina, si nempe horti fossi ac seminati semenque rastro subactum fuerit. *d. C. 32.* In vineis respicitur Jure Saxonico utroque ad diem Urbani, quem si vasallus vivendo attigerit, vindemiam in heredes allodiales transmittit: Land-R. *art. 58.* id quod in Saxonia Ducali etiam ad fructus omnes hortorum tam naturales quam industriales extendi, supra dictum.

 Sed

Sed in Thuringia, quod ad vineas attinet, ultima cultura attenditur, die Ruhr, quæ ſequitur ligam racemorum, & circa initium Julii contingit. *CARPZ. P.3. Conſt. 32. D. 9. in f.* Si impenſæ in culturam factæ ſint a defuncto, cujus tamen heredibus fructus non cedunt, illæ omnes his reſtitui debent: quo nomine eis jus retentionis & interdicta aliaque remedia competunt. *CARPZ. P.3. C.32. D. 14. BERLICH. d. Concluſ. 43. in f.*

VI.

Fructus civiles, hoc eſt, præſtationes ab homine faciendæ, ſi dentur pro fructibus naturalibus & induſtrialibus, quos natura ex feudo locato producit, eadem ratione diſtribuuntur inter heredes feudales & allodiales, qua ipſos fructus naturales & induſtriales diſtribui ſupra dictum eſt. *BERLICH. P.3. Concluſ. 44. n. 2. CARPZ. P.3. Conſt. 16. D. 7.* Sed decimæ, cenſus, annui reditus, & quæ his ſunt ſimilia, heredibus, allodialibus integra debentur, ſi dies vivente vaſallo ceſſerit: *a. L. 26. ff. de Uſufr.* quod jure Saxonico ad illa etiam extenditur, quæ ab ejus obitu intra diem trigeſimum peti potuerunt. *a. P. 3. Conſt. El. 32.* Ampliatur id ulterius a doctoribus, ſi exigi potuerint paulo poſt trigeſimum, exempli cauſſa die Michaelis, cum vaſallus mortuus fuerit die Bartholomæi, quia minima Præ-

tor non curat. *CARPZ. d. Const. 32. D. 21.* Verum huic sententiæ ego quidem accedere dubitem. Primum enim sine lege loqui erubescendum est. Deinde Constitutio hæc Electoralis a Jure communi Saxonico exorbitat, *v. COLER. Decis. 286. n. 122. seqq.* ideoque ultra verba expressa non debet extendi: inprimis cum in fructibus naturalibus pendentibus, cum quibus fructus civiles, quorum dies nondum cessit, comparari cnmmode possunt, triginta dierum ab obitu ratio non habeatur. Porro interpretationi extensivæ tum minime locus esse potest, si ex ea lites & casus pro amicis oriantur: quos certe hinc oriri manifestum est, quia, quid sit illud paullo post trigesimum, non satis patet, & ob id ipsum a legislatore certum tempus constitutum censeri debet, ut judicis arbitrium præscindatur. Denique non perspicio, cur non potius successoribus feudalibus fructus civiles, quorum dies paulo ante trigesimum cessit, adjudicentur, cum eadem prorsus pro his ratio militet, quòd nempe minima a jndice non curentur. Neqne enim in promptu est alia ratio, cur doctores successoribus allodialibus ita faveant cum detrimento proprietarii & aliorum successorum feudalium, quod certe manifesto juri communi adversatur, ex quo tamen illi ipsi Doctores jura provincialia restringi volunt. *v. §. 36. J. de R. D.* Taceo, evenire

nire posse, ut tempus quidem si modicum, sed summa fructuum minime modica. Extra Saxoniam in hoc etiam genere fructuum servatur constitutio Longobardica 2. *f.* 28. *HARTM. PIST.* *l.* 1. *quæst.* 24. *n.* 60. Alii tamen iique non pauci fructus civiles, quorum dies nondum cessit, pro rata temporis dividendos esse censent, cum extra Saxoniam, *MOLIN. Consuet. Parisi. t.* 1. §. 1. *glossa* 8. *n.* 35. *STRUV. Synt. Jur. Feud. c.* 15. §. 16. *n.* 7. tum in Saxonia: *per P.* 3. *Const. El.* 16. *MOLLER. ad P.* 3. *C.* 32. *n.* 5. *RAUCHBAR. P.* 2. *qu.* 22. *n.* 25. *BERLICH. P.* 3. *Conclus.* 44. *n.* 11. quorum sententia æquitati naturali conformis quidem nec forte constitutionibus Saxonicis adversa est, sed in foro haud recepta. De fructibus jurisdictionis, ut si mulcta ex delicto solvenda, dubium est, an debeantur heredibus allodialibus vasalli, sub quo delictum fuit perpetratum. Affirmant id *ROSENTH. de feud. cap.* 10. *concl.* 42. *n.* 64. *sqq. BERLICH. P.* 2. *Conclus.* 44. *sub f.* Negant *GUIDO PAPA Decis. Delph.* 335. *REBUFF. in L.* 3. *C. de suscept.* Ego secundum principia juris Romani distinxerim, utrum lis cum defuncto Vasallo contestata, aut inquisitio, eo vivo, jam instituta fuerit, an non fuerit. Non posteriori, sed priori casu mulctam commissam heredibus allodialibus addixerim. Nam per litis conte-

testa-

testationem aut, quæ hujus instar est in inquisitionibus, per responsionem secundum placita Romanorum quasi contrahitur, & jus exigendi actori aut judici inquirenti acquiritur: modo reus postea in causa succumbat. Atque uti hujus quasi contractus is est effectus, ut rei heredes obligentur, cum alias pœna in eos non transeat: *L. 20. ff. de accus.* ita natura correlatorum postulat, ut pari ratione heredibus actoris aut judicis jus exigendi ab illo tempore acquiratur. Non tamen inficior, diversum consuetudine recipi posse, ut nempe vel tempus delicti spectetur, quam esse communem opinionem, asserit *TIRAQUELL. de utroque retractu t.* 2. §. 5. *gl.* 4. *n.* 19. vel rei judicatæ, quia antea mulctæ sunt instar fructuum pendentium. Posterius usu servatur in Academia Lipsiensi, ubi officiales Academici jurisdictionem habentes, si sub eorum magistratu delictum fuerit admissum, mulctis ante non potiuntur, quam aut reus decreto eorum acquieverit, aut sententia vim rei judicatæ nacta sit: id quod ad evitanda varia incommoda, quæ alias ob munera semestria atque annua evenire poterant, receptum videtur.

VII.

Placet hac exercitatione inprimis excutere quæstionem, an simultanee investiti ex conven-

tione ſuo ac deſcendentium maſculorum nomine ſine conſenſu ſenioris inita, qua filiabus vaſalli harumque deſcendentibus fructus feudi maſculini ceſſerunt, obligentur. Quæ controverſia quam ſit anceps atque impedita, intelligent omnes, qui, quæ ab utraque parte ſtant, argumenta cum cura & cum judicio ponderarint. Horum enim tanta vis eſt ac robur, ut animus cogitando in diverſa trahatur, neſciatque, utri parti in his difficultatibus aſſentiendum videatur. Eſt hæc jurisprudentiæ noſtræ feudalis miſera conditio, ut innumeræ quæſtiones in legibus aut obſcuræ admodum aut plane non ſint deciſæ, utque tum juris prudentes mirifice inter ſe diſſentiant ac prælia miſceant: inprimis cum hæ lites ſæpiſſime ingenti animorum contentione de pinguibus prædiis atque inter familias potentes agitentur, quarum favori a celebribus nonnullis juris feudalis interpredibus, ubi conſulti fuerunt, interdum aliquid datum eſſe, facile negare non licebit. Ego, ſepoſito omni partium ſtudio, primum quid in hac quæſtione conſiderandum ſit, diſtincte evolvam: deinde ſententiam, quæ mihi verior videtur, exponam, rationibusque ex jure feudali conquiſitis firmabo: denique, uti ſpero, efficiam, ut argumenta diſſentientium, quantumvis ſpecioſa ac valida, concidant.

VIII.

VIII.

Tres ſunt, quorum in ſpecie propoſita præjudicium verſatur: vaſallus ſucceſſor, qui cum priori vaſallo pactum iniit, illius deſcendentes maſculi, & ipſe dominus directus. Facile concedo, quod ſupra jam conceſſi, poſſe vaſallum perceptioni fructuum, quamdiu vixerit, valide renuntiare. Uti enim nemo alias commodis ſuis renuntiare prohibetur, ita nec vaſallus. Atque uti uſufructuarius jus, quod habet, oppignorare, vendere aut gratis concedere poteſt, *L.* 38. *ff. de uſufr. L.* 11. §. 2. *ff. de pign.* ita vaſallo ea omnia permiſſa, nec ullo jure interdicta ſunt.

IX.

Verum quod ad deſcendentes attinet, conſtanter nego, poſſe jus percipiendi fructus in eorum præjudicium a patre cedi. Sicut enim uſufructuarius in longius tempus, quam in dies vitæ ſuæ, uſumfructum extraneo cedens nihil agit, §. 3. *J. de uſufr.* & uſusfructus ita ceſſus reſpectu ceſſionarii non eſt verus uſusfructus, morte demum hujus finiendus, ſed quam primum cedens deceſſerit, ad dominum proprietatis reverſurus eſt: *L.* 66. *ff. de jure dot. HUBER. Præl. ad Inſt. t. de uſufr.* §. 12. ita idem fere de ceſſione dominii utilis ſeu juris commoditates ex feudo percipiendi dicendum exiſtimo. Nam feuda ex

pacto & providentia non in gratiam solorum primorum acquirentium sunt concessa, sed etiam descendentibus prospectum est, ut utrique ad militiam atque alia ministeria obligati habeant, unde vivant & servitia præstent, utque eo majore fide salutem publicam promoveant, patriamque tueantur, quod eo ipso suam quoque utilitatem promoveant, propriosque agros adversus hostes defendant. Quam ob caussam in feudo ex pacto & providentia filii libere succedunt, nulla ordinatione patris valente: 1. *f.* 8. *pr.* adeo ut hic ex feudo ne quidem unam candelam relinquere pro anima sua, *MATTH. de AFFL. ad* 2. *f.* 55. *n.* 31. multo minus illos, licet ingrati fuerint, imo licet ipse dominus in feudo antiquo consenserit, exheredare possit. *HORN. Jurispr. feud. c.* 14. §. 11. Quemadmodum Colonellus, qui habet regimentum hereditarium, suo quidem stipendio renuntiare potest, sed de stipendio a filiis merendo disponere nequit: ita nec pater fructus feudi in præjudicium filiorum alienare potest, ut his præter serviendi gloriam nihil aliud commodi supersit. Et quemadmodum pater nihil iuris habet in peculium filiorum castrense, quod hi servitiis militaribus promeruerunt: ita multo minus iuris habet in emolumenta feudi, quæ sunt instar stipendii, pertinentque ad peculium castrense a filiis promerendum. Quam ob caussam renovatio investituræ

intro-

introducta est, ut senior, vasallo mortuo, cum illius filiis denuo contractum feudalem celebret, utque sibi ab iis fidem ac servitia stipuletur, & in horum compensationem utilitates ex fundo percipiendas promittat. 2. *f.* 23. *in f.* Atque hic est præcipuus effectus investituræ, ut ususfructus ad investitum *d. text.* hoc est, commodum ad eum, qui habiturus est onus, transeat. *L.* 10. *ff. d. R. J.*

X.

Restat, ut etiam de præjudicio domini directi dispiciamus. Concedunt facile omnes, pacti illius cum vasallo initi non eam esse vim, ut, successione ad simultanee investitum ejusque familiam delata, si hæc emortua fuerit, vel feudum felonia perpetrata commissum sit, aut si dominus ad inopiam redactus alimenta ex feudo sibi præstari velit, *STRYK. Ex. jur. feud. cap.* 18. *qu.* 35. pactum hoc in gratiam filiarum initum juri ejus obstet. Sed concedendum etiam est illud, maximum esse domini præjudicium, & beneficium concessum ei damnosum reddi, si familia vasalli successoris emolumentis feudi careat. Nam si vasalli nihil utilitatis ex feudis percipiant, fit, ut opibus exhauriantur, & seniorum suorum servitia subterfugiant, utilitasque reipublicæ minuatur. 2. *f.* 52. & 55. Evenire

ita potest, ut fructus feudi ad peregrinum nullo fidei & obsequii vinculo adstrictum perveniant, isque dominum impune negligat atque offendat, & ad offendendum opibus ex ipso feudo perceptis instructior fiat. Præterea, hoc pacto valente, filiis vasalli cedentis non licebit ad servitia domino præstanda quidqnam sub hypotheca mutuo accipere, filios vero suos eo minus poterunt liberaliter educare & ad serviendum domino habiles reddere, quo majori onere prementur, si aliunde non satis suppetat, unde matrem viduam, cui dotalitium debebatur, & filias aut sorores, quibus alimenta & dos ex feudo debebantur, sustentare possint. Hæc incommoda ex cessione fructuum æque atque ex alienatione oriuntur: quare illa æque ac hæc interdicta censeri debet, inprimis cum Imperatores non solum alienationem, sed etiam omne commercium, ex quo incommoda illa proveniunt, expressis verbis interdixerint. *dd. tt. CARPZ. Disp. feud. 7. th.* 17. In nostra sane specie initum est commercium, quod reipsa, licet jus personale tantummodo translatum videatur, ab alienatione non discrepat. Nam feudum contra omne jus feudale, utpote quo fœminæ feudum masculinum retinere non possnnt, 2. *f.* 36. indirecte convertitur in fœmininum, quia simultanee investitorum, imo ipsius domini, quod ad servitia attinet, idem

est præjudicium, filiarum idem commodum, ut si in eas quocunque alio alienationis genere translatum, jusque succedendi eis tributum foret. At enimvero prohibitum una via, alia non debet esse permissum: *L.*21.§.1.*ff. de tut. dat. C.* 39. *de R. J.* 6. inprimis cum hoc modo monachus & quilibet alius, qui servitiorum incapax est, feudum retinere possit. *v. d.* 2. *f.* 36. Quam ob caussam contractus libellarius, hoc est, locatio in perpetuum inita, 2. *f.* 9. §. 1. nisi cum agnato, 1. *f.* 13. *in f.* nam tum est species refutationis, severe interdicitur. *d.* 2. *f.* 9. §. 1. Ob easdem rationes nec in longum tempus, quod ex consvetudine provinciarum aliisque circumstantiis metiri judicis est, locatio permittitur, si nempe inde fiat, ut filiis agnatisve heredibus media ad servitiorum ex feudo præstationem necessaria subtrahantur. *MYNSING. cent.* 6. *observ.*30. *n.* 1. *ROSENTHAL. de feud. c.* 9. *conclus.* 7. *CRAG. Jur. feudal. l.* 3. *t.* 3. §. 8. *sub. f.* Imo dicendum potius, in locatione aut donatione commoditatum perpetua aut longi temporis jus in re transferri: nam ei, qui in longum tempus conduxit, actio in rem datur, *L.* 1. §. 3. *ff. de superfic.* quæ utique ex dominio oritur, *L.* 23. *pr. ff. de R. V.* & qua posita, ponitur ipsum dominium, *STRUV. Exerc.* 30. §. 47. nempe utile dominium. Plenum enim conductor non acquirit, *L.* 1. §. 1. *si ag. vectig.* ideo-

ideoque jus locantis, finita locatione, conductorem expellendi salvum manet. *P.* 2. *C. El.* 40. Ceterum expressam hanc prohibitionem locationis in perpetuum initæ sedulo notandum puto. Est enim in specie nostra, si vasallus cedens summam certam quotannis a filiabus cessionariis stipulatus fuerit, revera inita in perpetuum locatio conductio, qua dominium utile transferri, ipsis legibus Romanis constitutum est, §. 3. *J. de loc. cond. J. STRUV. Ex.* 11. §. 53. licet contractus in instrumento ita non fuerit appellatus. JCtus enim magis, quid agatur, quam quid dicatur, considerat. Si vero merces vilis fuerit, aut plane nihil reservatum sit, res eo pejor est, magisque manifesta alienatio, *d.* 2. *f.* 9. §. 1. *ibi: sub vilissima pensione.*

XI.

Ingens est multitudo JCtorum, qui nobiscum quæstionem propositam negant: quorum si omnia testimonia adducere velimus, futurum est, ut hæc exercitatio consuetam dissertationis Academicæ formam amplitudine excedat. Sufficiet, adduxisse paucos ex juris interpredibus tam antiquis quam recentibus. *BURCHARDUS Episcopus Magdeburgensis*, qui allegatur in *Glossa ad* Land-R. *l.* 1. *art.* 9. perfidum esse statuit vasallum, qui fructus feudi alii cesserit, hujusque posses-

possessionem percipiendi fructus injustam appellat. Wo einer dem andern seine unrechte Gewähr stärcket, also daß er das Gut in Gewähr hätte, und liesse er denn einen andern den Nutzen aufheben, wer das thut, der thut wider seine Treue und wider seine Ehre. In forma antiqua judiciorum feudalium, Richt-Steig Lehn-Rechts, quæ Friderico Barbarossæ Imperatori adscribitur, idem confirmatur. *cap.* 20. Graviter Autor Juris Feudalis Svevici: *cap.* 107. Fähret der Mann zu, und leyhet das Gut einem seiner Freunde, und bittet denselben, daß er das Gut setze mit seiner Hand seiner Haußfrauen, oder einem andern seiner Freunde, das ist nicht recht, denn es ist Gefährde. Et paullo post. Wer Gut also leyhet, der leyhet es wider GOTT, und das Recht, und wider seine Treue: Denn so ein Herr ihm sein Gut leyhet, so schweret er ihm Treue und Warheit zu leisten, das hat er hiermit gebrochen, denn er leyhet nicht sein Gut weg, er leyhet seines Herrn Gut weg, oder eines andern, der nach ihm an das Gut kömmt. Eadem fere verba reperiit Feudista Saxo. Lehn-R. *c.* 59. & 60. *MATTHÆUS de AFFLICTIS ad* 2. *f.* 45. *n.* 16. ait: non posse concedi a vasallo annuos fructus ultra ejus vitam, esse enim talem concessionem similem usuifructui. *L.* 41. *ff. de usufr. legato.* Nec præjudicare vasallum hac concessione heredibus, hosque ne ad pretium

qui-

quidem a defuncto acceptum restituendum, nisi ex bonis burgensaticis, hoc est, allodialibus, obligari, etiamsi feudum sit hereditarium. *VULTEJUS de feudis l.* 1. *cap.* 10. *n.* 57. feudum alienare & commoditates alienare unum idemque & utrumque æque prohibitum esse, agnoscit. *BITSCHIUS ad* 2. *f.* 55. *p.* 687. nec commoditatem percipiendi fructus nec usumfructum cedi posse, nobiscum statuit, esse enim etiam illam usumfructum. *STRUVIUS Synt. jur. feud. cap.* 12. §. 7. *n.* 2. probat, non ulterius valere dispositionem de fructibus & commodis ex feudo percipiendis, quam quousque vivit vasallus, qui jus circa fructus alteri concessit. Imo *HUNNIUS tract. feud. p.* 339 fructus feudi seu commoditatem percipiendi fructus ne quidem ad dies vitæ alienari posse existimat: fructibus enim feudi alienatis, deficere finem feudi, & feudum ipsum alienatum censeri. Sed piget ulterius cumulare testimonia de re, quam tot legibus, tot rationibus planam fecimus, hisque illi fidem ac firmamentum adjunximus. Si quis est, qui nominibus doctorum plus moveatur, quam ipsis legibus, multo illorum plures allegatos repe-iet apud *VULTEJ. de feud. l.* 1. *c.* 10. *n.* 57.

XII.

His omnibus non obstantibus, nonnulli JCti con-

contrariam sententiam sunt amplexi, quorum ad argumenta breviter ac modeste respondebo. Principio promissum simultanee investiti, qui fructus cessit, servandum esse ajunt. Servandum & ego dixi in præjudicium promittentis. Sed nego, filios obligari, si pactum patris juris dispositioni aut rationi adversetur: quibus illud pactum, de quo hic disceptatur, revera adversari, supra satis ostensum fuit. Juri enim publico pactis privatorum derogari nullo modo potest: *L.* 38. *ff. de pact.* & tales conventiones inutiles sunt atque infectæ habentur. *L.* 5. *C. de legibus.* Neque dici potest, exceptionem filiorum esse de jure tertii, & Principis esse aut Reipublicæ jura sua defendere: nam jus Principis publicum hac in caussa juri filiorum privato arctissime est innexum, & ex eo ipso ille læditur, quod hi fuerint læsi, uti superius, ubi de præjudicio filiorum disserui, probatum fuit. Quamvis vero filius cum patre eadem persona habeatur: fictio tamen hæc est strictissimæ interpretationis, uti omnes fictiones, neque regulariter in feudis, si agatur de filiis obligandis, locum habet. I. *f.* 8. *pr.* Quamvis etiam filius debita paterna agnoscere debeat, nec feudum ab allodio separare possit: id tamen speciale est, & ideo constitutum, ne pater debitor post mortem, quasi decoctor bonorum, ignominia afficiatur, & creditores, qui patrem in necessitatibus juverunt,

defraudentur. *Ref. Grav. de A.* 1661. §. 71. *v.* **Wann er dann.** Sed extra casum debiti firma stat lex, nullam ordinationem patris in feudo manere, sed morte ejus concidere, si filiis inde damnum inferatur. *d.* 1. *f.* 8. *pr.*

XIII.

Validissimum argumentum, quo dissentientes opinionem suam tuentur, illud videri poterat, quod a subinfeudatione petitum est. Nam si vasallo permissum est, utile dominium sine consensu senioris in extraneum transferre, permissum etiam videtur, jus percipiendi fructus extraneo cedere. Est autem quæstio hæc, quousque vasallus feudum alii in subfeudum concedere possit, adeo ambigua & implicita, ut, quid in tanto dissensu doctorum dicendum sit, anceps cogitandi cura animum subeat. Communior est opinio, subinfeudationem non solum partis, sed etiam totius feudi permissam esse. *STRUV. Synt. jur. feud. c.* 12. §. 9. *STRYK. Exam. jur. feud. c.* 19. *quæst.* 23. & 25. *HORN. Jurispr. feud. c.* 19. §. 12. Alii partem tantum sub infeudari posse statuunt 2 *f.* 73. Alii contra utrumque interdictum esse contendunt, cum negari non possit, esse hic revera & in effectu alienationem dominii utilis vasallo immediato concessi. *CURT. JUNIOR tract. feud. part.* 4. *n.* 83. *JULIUS CLA-*

RUS

RUS recept. sentent. l. 4. §. feudum qu. 32. n. 1. HOTOMANN. Disp. de jur. feud. cap. 37. Multæ vero & graves rationes postremæ huic opinioni favere videntur: & quamvis communem sententiam a tot celeberrimis harum terrarum JCtis ob merita in jurisprudentiam sua maxime venerandis propugnatam improbare non ausim, permissum tamen erit, argumenta, quæ pro contraria opinione faciunt, salvo melius sentientium judicio ac honore, adducere & jure quodam cathedræ defendere, ut deinceps forte in conflictu publico veritas in re tam difficili quasi ex profundo, in quo abstrusa ac demersa est, protrahatur. Antiquis temporibus vasalli licentiam sibi sumsere feuda cum alienandi tum subinfeudandi. 2. *f.* 9. *pr.* Imo ipse Imperator Conradus Salicus vasallis indulserat, ut eis alios subinfeudare liceret, utque subvasalli, modo essent æque habiles, feuda in perpetuum retinerent. 2. *f.* 34. §. 2. Hoc vero ulterius fieri Lotharius Saxo & Fridericus Barbarossa Imperatores, editis severis constitutionibus, prohibuerunt: 2. *f.* 52. *&* 55. quæ in Germania nostra in hac quæstione eo magis servandæ videntur, quo earum dispositio naturæ contractus feudalis est accommodatior, & quia constitutiones provinciales fere de hoc argumento silent. Inprimis ex constitutione Friderici, quam tamen in multis capitibus nimis

 duram

duram esse, ideoque hodie non per omnia observari fateor, notanda sunt verba: se omnibus modis prohibere callidam machinationem, colorem, figmentum ac fraudem, ubi quis, pretio accepto, dicit se tantummodo investivisse alium, non feudum vendidisse. Ponitur vero hic venditio tantum exempli caussa, nam donationis eandem esse rationem, nemo, puto, negaverit: imprimis cum paulo ante in eadem constitutione vasalli non solum prohibeantur feuda vendere, sed etiam quocunque alio modo distrahere. Praeterea notandum est, quod ab Imperatore additur, vasallos hosce dicere, investituram sibi licere, quod ille negat. Nimirum vasalli pro se allegabant legem mitiorem Conradi, qua subinfeudatio permittitur. Verum Imperator respiciebat ad legem posteriorem Lotharii, expresse interdicentis omne commercium, per quod dominorum imminuitur utilitas: quibus verbis etiam subinfeudationem contineri ac interdici, Fridericus existimabat, jamque nova sua constitutione interpretationi vasallorum, quae ipsi mirifice elusiva videbatur, obviam ibat. Nihilo tamen secius eadem interpretatio, tanquam benignior & libertati vasallorum antiquae convenientior, a plerisque maximi nominis JCtis retenta est: licet ipsi fateantur, dictis textibus 2. *f*. 9. & 34. jus antiquum recenseri, quod quidem

dem negari nequit, ut vel ex rubricis apparet. Unde ipsi in aliis capitibus a jure ibi recensito deflectunt, & exempli caussa, extincto jure vasalli, extingui jus subvasalli concedunt. *v. JTTER. de feud. Imp. c.* 22. §. 8. *STRYK. Exam. jur. feud. c.* 19. *qu.* 31. Regula itaque juris Longobardici novissimi hæc est, subinfeudationem esse interdictam: 2. *f.* 3. *pr.* & §. 1. quæ lex expressis verbis lata secundum principia illius juris fundamenti loco utique ponenda est. Exceptio vero regulam in casibus non exceptis confirmans tum datur, si subinfeudatio sincere nec in fraudem constitutionum fiat. 2, *f.* 9. *pr.* & §. 1. 2. *f.* 26. §. *beneficium.* Nam secundum constitutionem Friderici subinfeudationes cum fraude conjunctæ esse præsumuntur. Quis autem in hac quæstione in fraudem legis faciat, proclive est judicatu, si rationes constitutionis illius expressas intueamur: nam is in fraudem legis agere dicitur, qui verba captans sententiam legis intentionemque legislatoris eludit. *L.* 29. *ff. de legib.* Nimirum hæc est intentio legislatoris expressa, ut familiæ conserventur, nec descendentes vasallorum aliquando opibus exhauriantur, ideoque servitia subterfugiant. 2. *f.* 52. & 55. Cum hac intentione quod pugnat, commercium omne vera alienatio, adeoque vetita atque illicita est. Nec filii stare ei tenentur: sed subvasallus, reddito ab he-

redibus pretio, si quod parens acceperit, feudum restituere tenetur. 2. *f.* 3. §. 1. Itaque tres inprimis casus sunt, ubi subinfeudatio recte & constitutione Fridericiana permittente sine consensu domini & successorum feudalium fieri potest: si nempe res sit subinfeudari solita: si agnatus proximus prima investitura comprehensus aut simultanee investitus in locum subvasalli assumatur: sique ager, qui alias incultus erat relinquendus, alii tanquam feudum concedatur. Ita enim non modo seniori & familiæ nihil decedit, sed etiam casu postremo promovetur utilitas publica, quam promovere vasallus jurejurando suo promiserat. Ex dictis patet, a facultate subinfeudandi ad facultatem fructus futuros permittendi extraneo posse quidem argumentum duci: sed secundum jus Longobardicum neutri facultati locum esse in præjudicium filiorum aliorumve heredum feudalium, licet simul sint heredes allodiales. Neque etiam in curiis nostris toleratur, ut exempli caussa pater in præjudicium filiorum aut agnatorum de feudo aut toto aut ejus parte filiam aut nepotes ex ea subinvestiat. Neque regulariter in ipsis feudis Imperii, quamvis Statuum immediatorum major sit potestas, si partem subinfeudari non solitam jure subfeudi cesserint, successores stare conventioni tenentur, licet nihil impediat, quo

minus

minus, si velint, sponte factum antecessoris servare possint.

XIV.

Denique objicitur a dissentientibus, fructus feudi esse allodiales, ideoque libere vasallum de iis disponere posse. Ego quoque idem dixi de fructibus, quos vasallus aut percepit, aut, dum vivet, percepturus est. Sed de fructibus post mortem ejus nasci turis, nisi quatenus illi vel lege expressa vel consuetudine heredibus allodialibus debentur, idem concedere neutiquam possum. Fructus enim hi sunt pars fundi, *L. 44. ff. de R. V.* suntque materia & objectum dominii utilis seu juris, qnod habet vasallus, 2. *f.* 23. *in f.* dominiumque hoc utile sine fructibus non magis existere potest, quam quæcunque alia forma sine sua materia. *CARPZ. P. 2. C. 38. D. 12. n. 7. & 8. & P. 3. C. 15. D. 56. n. 3.* Unde Pomponius scribit, si forte, usufructu legato, fructus adimantur, totum videri ademtum. *L. 14. §. 1. ff. de usu & habitat.* Quamobrem ego quidem nunquam intelligere potui distinctionem illam, qua dominium utile & usumfructum a perceptione fructuum separant: *STRYK. Exam. jur. feud. c. 8. qu: 19.* id quod alibi idem celeberrimus JCtus ita enuntiat, ut inter jus utilis dominii & facultatem percipiendi fructus distinguat. *c. 10. qu. 13.*

qu. 13. Unum idemque id esse, statuunt alii: *VULTEJ. de feud lib.* 1. *cap.* 10. *n.* 57. *BERLICH. Decis.* 138. *BITSCH. ad* 2. *f.* 55. *p.* 687. Nam verba legum dispositiva cum effectu capienda sunt: *L.* 1. §. 2. *ff. quod quisque jur.* cum leges non verbis, sed rebus imponantur, nec quod una via est prohibitum, alia concessum esse possit. Bene Scabini Jenenses A. 1624. pronuntiarunt, cui usufructus competere non potest, illi nec competere posse commoditates. *BERL. d. Dec. in f.* Sequitur ex iis, quæ dicta sunt, eum, cujus feudum vidua defuncti possessoris in dotalitio habet, aut creditor a judice immissus possidet, omnesque ex eo fructus percipit, ipso utili dominio ad tempus quoddam destitui. Cum vero in legibus Romanis aliquoties dicitur, usufructuarium etiam post venditionem uti frui, id ad jus tertii pertinere videtur: nam tum inprimis Romani ita loquuntur, ubi de jure consolidandi, quod proprietario competit, agitur. Nempe jus usufructuarii non usu decem annorum interit, sed si venditum fuit, non præscribitur: cujns rei Ulpianus & Marcianus *L.* 12. §. 2. *L.* 38. *ff. de usufr.* hanc rationem allegant, quia etiam qui vendidit, utitur fruitur. Clarius id ita expresseris: quia venditor neque animum derelinquendi usumfructum ostendit, neque negligentiam adhibuit, ideoque præscriptioni senioris

non

non magis locus eſt, quam ſi ipſe venditor adhuc utatur fruatur. Item uſusfructus ſuo tempore modisque lege determinatis, exempli cauſſa morte uſufructuarii, licet ceſſionarius adhuc ſuperſtes ſit, ad proprietatem revertitur: cujus rei itidem hæc ratio datur, quia jus remanet penes cedentem: *L. 66. ff. de jure dot.* hoc eſt, jus, quod habet proprietarius, æque firmum manet, ut ſi ipſe cedens uſumfructum retineat. Sunt ſimilia exempla in aliis ſpeciebus juris realis. Ita enim licet is, qui vendidit jus hereditarium, revera heres amplius non ſit: *L. 2. §. 9. L. 23. pr. ff. L. 8. C. de hered. vel act. vend.* manere tamen certa ratione heres dicitur, nempe intuitu creditorum, qui adverſus ipſum venditorum experiuntur. *L. 2. C. eod. LAUTERB. Comp. Jur. t. de hered. vel act. vend. litt. E.* Similiter qui dolo deſiit poſſidere, nihilo ſecius intuitu domini poſſeſſor habetur, quia jus domini dolo illo non extinguitur. *Idem LAUTERB. t. d. R. V. litt. P.* Neque repugno, ſi quis dominium utile, facta ceſſione fructuum, penes vaſallum manere intuitu ſenioris dixerit: quia hic nihilominus ab illo ſervitia poſtulare, & extincta familia cedentis, dominium conſolidare poteſt, *a. L. 66. ff. de jur. dot.* ex capite præſcriptionis autem, ſi non ipſe vaſallus, ſed ceſſionarius ex illius tanquam autoris ſui perſona fructus perci-

 piat,

piat, consolidatione uti nequit. *a. d. L.* 12. §. 1. & *L.* 38. *ff. de usufr.* Ceterum uti doctores agnoscunt, eum qui dolo desiit possidere, non esse verum possessorem: *LAUTERB. l. c.* ita dominum utilem quoque post cessionem omnium fructuum non esse verum dominum utilem sensu feudali, concedendum est. 2. *f.* 23.

XV.

Sunt fortassis adhuc alia quæpiam, quæ a dissentientibus opponi possint, sed sunt exigui momenti & ex iis, quæ a me dicta sunt, dijudicari & confutari nullo negotio possunt. Inprimis facile responderi posse ad illam objectionem puto, si forte simultanee investitus in litteris reversalibus, quibus in favorem filiarum vasalli sine consensu senioris fructibus feudi renuntiavit, certam summam feudalem, **einen Lehn-Stamm**, sed sine ullo onere, sibi reservaverit, & tum quis dicere velit, servitia a vasalli filiabus præstari posse per substitutum. Hoc enim manifesto rationibus rerum feudalium repugnat; nam personæ descendentium masculorum a domino electæ sunt: neque pacto cum simultanee investitis inito effici potest, ut ei servitia mulierum per substitutos præstanda obtrudere, feudumque masculinum, eo inconsulto, in fœmininum in effectu convertere liceat. Neqve magis attendenda

denda eſt illa objectio, quod iniquum videatur, ſi vaſallus aut ejus aſcendentes feudum magna vi pecuniæ emerint, id omne poſtea ſolis ſimultanee inveſtitis cedere, præteritis filiabus vaſallo defuncto cariſſimis. Hoc enim voluit primus acquirens, qui naturam horum bonorum ſciens emit, adeoque injuriam ſibi aut deſcendentibus fœminis fieri, nequicquam conqueritur. Si hanc æqvitatem circa feudum pecunia comparatum ſequi velint judices, ſane futurum eſt, cum pleraque feuda ad familias poſſeſſorum hodiernorum titulo oneroſo pervenerint, ut feuda & jura feudalia tandem ſubvertantur.

F I N I S.

GENEROSISSIMO DOMINO,

DOMINO

CAROLO AUGUSTO REX

S. P. D.

IOH. WOLFGANGVS TRIER.

Non indigebas præsidio quodam & adjumento in tuenda dissertatione Tua, quam ita a Te confectam, ut & felicis ingenii & singularis industriæ luculentum specimen edideris, publico conflictui destinasti. Ipse enim eam, si placuisset, præsidendo defendere poteras, postquam in jurisprudentiæ studium per complures annos

rara hoc noſtro tempore diligentia incubuiſti, incitatus tum inſita propenſione atqve ardore animi Tui, qui natura ad optima qvæque fertur, tum exemplo Jlluſtriſſimi Parentis Tui, cujus memoria meritorum nunquam intermorietur. Primum in Academia Vitembergenſi per biennium jurisprudentiam omnem aliasque ſcientias, quarum egregia fundamenta illuc attuleras, multo ſtudio atqve eo ſucceſſu complexus es, qvem multi quinquennio, quod a Juſtiniano Imperatore exigitur, vix aſſeqvuntur. Poſtea in Lipſienſem Academiam delatus per annum unum cum dimidio ea, qvæ Vitembergæ præclara didiceras, ſtudioſe repetiiſti ac digeſſiſti, atque in examinibus qvotidie fere inſtitutis, qvibus Te a doctoribus Tuis interrogari volebas, & ipſe eos de argumentis majoris momenti interrogabas, confirmaſti: ea, qvæ in multorum JCtorum, inprimis Pragmatico-

ticorum, ſcriptis aſſidue legendo notatu dігniora repereras, in libros excerptorum Tuorum contuliſti: præterea actis judicialibus cum cura perlectis, in relationibus & ſententiis conficiendis Te exercuiſti: privatis etiam diſputationibus ingenii linguæqve facilitatem ac promptitudinem auxiſti. Neqve enim unqvam Tibi ex animo diſceſſit, parum eruditionem omnem prodeſſe, niſi ſimul facultas atque exercitatio capiatur, ea, quæ memoria & judicio comprehenduntur, & calamo & lingua apte nervoſeqve proponendi. Sciunt hæc omnia ii, quorum in Academiis inſtitutione uſus es: reliqui ejus rei documentum in diſſertatione Tua videbunt. Reddo igitur Tibi ſpecimen hoc Tuum, &, quod ex reſponſionibus Tuis ad quæſtiones juris in Collegiis a me propoſitas & ex privatis diſputandi exercitiis, me moderante, a Te habitis novi, ſimul auguror, fore, ut illud, quamvis in cathedra inferiore, re-

ſpon-

ſponſionibus tamen ſuperiore dignis defendas. Quod ſupereſt, precor Deum, velit ulterius cœptis Tuis omnibus ita favere ac benedicere, ut iis Divina gloria, ſalus Patriæ, & Illuſtris familiæ Tuæ ornamenta promoveantur atque augeantur. Vale. Dabam Lipſiæ, d. XXIV Julii MDCCXIX.